

Danskir lögfrøðingar um vælumtókta ketubrøvini:

Ikki ber til at forða nøkrum at vera við

Sambært donskum lögfrøðingum er eingin donsk lóg, ið ger tey nógv umrøddu ketubrøvini ólóglig. Eingin dómur er nakrantíð feldur í Danmark, ið viðvíkur tí lógliga ella ólógliga í ketubrævaskipanini, ið tvær ferðir er góðkend av hægstarætti í Týsklandi

Nógvir føroyingar eru teir síðstu mánaðirnar við størum spenningsfarnir upp í eina av teimum ketubrævaskipanunum, ið ferðast yvir Føroya land í lötuni.

Tvær tær best umtókta keturnar, ið hava fingið sera góða undirtøku, eita Harlekin og Certifikat. Hesar keturnar koyra við nýggju liðum, so tú einaferð fyrr ella seinni fært svar frá 2.187 fólku. Men í lötuni er eisini ein lítill keta við fyra liðum á rundferð, ið fólk spæla við í, meðan tey líkasum bíða eftir svári í teimum størstu ketunum.

Tær báðar størstu keturnar stava frá Týsklandi, meðan henda minna er úr Onglandi.

Keturnar virka allar á sama hátt: Tú keypir eitt ketubræv fyri 220 krónur, sendir 200 krónur til tann, ið stendur ovast á listanum, ið fylgir við brævinum, og síðani sendir teimum, ið skipa fyri ketuni, 180 krónur.

So fært tú sendandi tær

ketubrøv eftir einari ella tveimum vikum, og tá tú hevur selt tey trý brøvini, hevur tú longu vunnið innafur tann pening, tú legði út, tá tú sjálvur keypti títt bræv. Skal ketan ganga nóg væl, verður rátt til at finna sær trýggjar keyparar, áðrenn brøvini koma sendandi aftur, ið tú skalt selja víðari.

Gongur alt so eftir ætlan, fært tú 2.187 inngjaldingar á 200 krónur, ið geva tær tilsamans 437.400 krónur í postkassan, um tú ert við í aðrari av teimum størstu ketunum. Við minnu ketuni fært tú »bert« 16.200 krónur.

Ketubrøvini neyvan ólóglig

Dimmalætting skrivaði týsdagin, at slíkar ketur eru ólógligar í Føroyum, men at tað ber stórt sæð ikki til at gera nakað við eina slíka ketu.

At hesar keturnar eru ólógligar, er neyvan heilt rætt. Í hvussu er ikki sam-

bært útsagnum frá juristum í danska brúkarastýrinum.

Eftir at hava gjøgnumgengið ketubrævaskipanir siga teir, at tað ikki ber til at forða fólk at spæla í einum spæli í Týsklandi, sum er lógligt í Týsklandi. Og meðan eingin dómur er feldur í Danmark, ið viðkemur tí lógliga ella ólógliga við hesum ketunum, eru tær ikki færri enn tvær ferðir góðkendar av hægstarætti í Týsklandi – fyrru ferðina í 1986 í Karlsruhe og seinnu ferðina í 1990 í München.

Hinvegin má eitt soverð- ið spæl ikki marknaðarførast í Danmark við lýsingum, meðan einki hinvegin er í vegin fyri, at tað verður spjatt á vanligan hátt, tað vil siga frá einum persóni til ein annan.

Sambært lóg nr. 287 frá 9. juni 1971, um almenna inn-savning, § 1, stk. 2 og § 2, 2. punkt, eru ketubrøvini ikki ólóglig, um so er, at áheitanin um at halda ketuna

her er stórt sæð talan um, at peningur kemur inn í landið, so mong av teimum frammanundan illa sperdu kunnu fáa nøkur fleiri oyru at klára seg við.

Í øðrum lagi er hetta alt samalt peningur, ið er at meta sum skattskyldug inn-tøka, so um fólk bera seg rætt at við skattinum, er her eisini okkurt at heinta hjá landskassanum, ið frammanundan nýtir hvørt einasta høvi at leita sær eftir nøkrum oyrum at fjala botnin við.

Eisini spælir ein rúgva av føroyingum við í ymiskum týskum lottarium, uttan at nakar setir spurnartekin við tað. Ketubrøvini eru prinsippielt nógv tryggari at spæla við í, enn lottarini eru, tí tað er bert tey fægstu, ið hava møguleikan at vinna nakað serligt í lottariumum, burtur sæð frá kanska ein nýggjan seðil. Tað er tey fægstu, ið vinna milliúnir.

Um keturnar hinvegin sleppa at halda fram, fáa øll

tað, ið teimum verður lovað í ketubrøvunum.

Fleiri hava fingið

Og sum skilist, eru eisini fleiri føroyingar í hesum døgum í sjeymda himli, tí teir hava fingið pening sendandi gjøgnum ketuna.

Eingin tykist vilja ulýsa nágreiniliga hvussu nógv viðkomandi hevur fingið burturúr, men fleiri hava longu fingið nógvir tiggju-túsundtals krónur, og eisini frættist um onkran, ið nú er komin upp á seksifradar upphæddir.

Á teimum, sum spæla við, skilist á øllum brøðum, at her er fyrst og fremst talan um at hava gott tol, tí tað hóast alt tekur sína tíð, áðrenn ein er komin so langt upp í ketuni, at ein fær pening sendandi. Og eisini er tað tengt at, hvussu ófør tey hava verið at selt síni ketubrøv, ið eru komin upp í ketuna aftaná.

hj.

Hendan yvirskriftin á forsluni á Dimmalætting týsdagin sigur neyvan alt um tey vælumtókta ketubrøvini, tí tey eru ikki minni enn tvær ferðir góðkend av hægstarætti í Týsklandi – einaferð í Karlsruhe og einaferð í München. Og einki sakarmál hevur verið í Danmark, ið viðvíkur ketubrøvunum, hvørt tey eru lóglig ella ikki. Lögfrøðingar hjá danska brúkarastýrinum siga hinvegin, at tað ber ikki til at forða fólk at spæla í lógligum týskum spæli

Útflutningsvirðið hjá Fiskasøluni fall við 20% í fjør

Hóast raksturin hjá Føroya Fiskasølu javnvigaði við einum pinkulítum halli upp á eina til tvær milliónir, gekk sterkari afturá við útflutninginum. Tilsamans útflutti Føroya Fiskasøla í 1993 fyri 1.389.200 krónur, og er tað 343.600 krónur minni enn í 1992 – ein minking, ið svarar til 20%

Tað er sera lítið, ið bendir á, at árið 1993 eydnaðist betur á nøkrum øki, enn 1992 gjørdi tað. Í hvussu er hoyrist meira frá afturgongd enn framgongd á so at siga øllum økjum.

Hetta ger seg eisini galdandi á tí týðningarmesta økinum, tá talan er um føroyskan útflutning – her verður sjálvandi hugsað um útflutningin av fiski.

Føroya Fiskasøla, ið er nógv tann størsti fiskadutflutari, hevði eitt fall upp á 20% í útflutningsvirðinum í 1993, verður borið saman við 1992.

– Meðan vit í 1992 høvdu eitt

útflutningsvirði upp á 1.712.800 krónur, eru vit í farna árinum ikki komin longur upp enn upp á eitt útflutningsvirði upp á 1.369.200 krónur, sigur Niels Sørensen, stjóri í Føroya Fiskasølu.

Útflutningurin 36 milliónir minni um mánaðin

– Hetta svarar til, at vit hava flutt fisk út fyri 36 milliónir krónur minni um mánaðin í 1993 enn í 1992. Við øðrum orðum ein minking upp á 20% – og tað er ein minking, ið merkist hjá okkum.

Niels Sørensen sigur við Tíðindablaðið Sosialin, at raksturin

av sjálvari Fiskasøluni hinvegin ikki hevur verið av leið í 1993. Hann javnvigaði nøkunlunda við einum pinkulítum halli upp á eina ella tvær milliónir, so har er ikki talan um upphæddir, ið hava nakra ávirkan á samalaða úrslitið.

– Hugsa vit um, hvussu nógv tey føroysku flakavirkini plagdu at umseta fyri árið í teimum góðu 80-árunum, so svarar fallið í útflutningsvirðinum hjá okkum til tað sama, sum eini fyra virki tá plagdu at fáa burturúr hinvegin, sigur Niels Sørensen.

Hesa síðstu tíðina hevur annars verið nevnt talið 73 milliónir

krónur sum hall hjá Føroya Fiskasølu í 1993 – hevur tað talið so einki við veruleikan at gera?

– Hetta talið, tú nevnr, stavar nokk frá tí arbeiðinum, ið varð gjørt, tá roknast skuldi uppá skifti- ið frá lutafelag til partafelag, sum Føroya Fiskasøla nú fer ígjøgnum, sigur fiskasølustjórin.

Skifta frá lutafelag til partafelag

– Hasar 73 milliónir eru tað hallið, ið Føroya Fiskasøla hevur í sínum aktivum. Tað vil siga, at hóast raksturin so nøkunlunda gongur upp, er stórt hall í ognun-

um, so sum bygningum, goymslum, edv-útgærd og øðrum..

At fiskasølan skiftir frá at vera lutafelag til partafelag, frítekur limirnar, ið hava verið, samstundis sum tað setir størri krøv til fiskasøluna sjálva. Limirnir hava fyrr heft fult og fingið avrokning frá fiskasøluni, men nú er tað fiskasøluna sjálva, ið heftir, og tí hevur hon ongan at fara til, um alt ikki skuldi gingið so væl, sum ætlað.

– Hetta setir størri krøv til okkum á fiskasøluni, og vit mugu nú renna skjótari og ansa betur eftir, sigur stjórinn.

hj.